

University of Tehran Press

Journal of Animal Production

Online ISSN: 2382-994X

Homepage: <https://jap.ut.ac.ir/>

Effect of supplementation of sodium and magnesium-based buffer compounds on milk fat synthesis of Holstein cows under milk fat depression conditions

Behzad Khorrami

Corresponding Author, Department of Animal and Poultry Sciences, Aburaihan Faculty of Agricultural Technology, College of Agriculture and Natural Resources, University of Tehran, Pakdasht, Iran. E-mail: bkhorrami@ut.ac.ir

---

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 22 July 2022

Received in revised form:

22 November 2022

Accepted: 22 November 2022

Published online:

24 December 2022

Keywords:

Buffer supplement,

Dairy cow,

Milk fat depression,

Sodium bicarbonate,

Trans fatty acid.

Effect of sodium bicarbonate and pHmax buffer supplement on milk fat synthesis under milk fat depression conditions, using of 24 Holstein lactating cows were investigated in a completely randomized block design. Milk fat depression was induced in all cows for 10 d by feeding a diet containing high levels of starch. The experiment was conducted in two periods including: first period (day 1 to 20), allocation of cows to the treatments 1) control, 2) basal diet + 0.8% pHmax and 3) basal diet + 0.8% sodium bicarbonate and in the second period (days 21 to 30), all cows were fed the control diet. Buffer supplements increased milk fat concentration, without affecting dry matter intake, milk yield, and milk protein and lactose concentrations. The concentration of total trans fatty acids decreased in the experimental treatments compared to the control. The *trans*-10: *trans*-11 ratio was lower in cows receiving the buffer supplements compared with cows receiving the control, which indicating the effect of these compounds on the improvement of milk fat synthesis by stimulating normal fatty acid biohydrogenation pathways in the rumen. Addition of buffer supplements increased milk fat synthesis, which persisted for one week after cessation of mentioned compounds. Therefore, using of sodium bicarbonate and pHmax can maintain milk fat in dairy cows fed with diets containing high starch and under milk fat depression conditions. Also, using of pHmax reduces the costs of using common buffer compounds such as sodium bicarbonate.

Cite this article: Khorrami, B. (2022). Effect of supplementation of sodium and magnesium-based buffer compounds on milk fat synthesis of Holstein cows under milk fat depression conditions. *Journal of animal Production*, 24 (4), 403-414. DOI: <http://doi.org/10.22059/jap.2022.346114.623699>

© The Author(s).

DOI: <http://doi.org/10.22059/jap.2022.346114.623699>

Publisher: University of Tehran Press.

اثر ترکیبات بافری بر پایه سدیم و منیزیم بر ساخت چربی شیر گاوها هلشتاین در شرایط افت چربی شیر

بهزاد خرمی*

نویسنده مسئول، گروه علوم دام و طیور، دانشکده فناوری کشاورزی ابوریحان، دانشکدان کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، پاکدشت، ایران.
رایانامه: bkhorrami@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	اثر بی کربنات سدیم و مکمل بافری pHmax بر ساخت چربی شیر در شرایط افت چربی شیر، با استفاده از راس گاو شیرده هلشتاین در قالب طرح بلوک های کاملاً تصادفی بررسی شد. افت چربی شیر به مدت ۱۰ روز در همه گاوها با تغذیه جیره حاوی نشاسته بالا القاء گردید. آزمایش در دو دوره شامل دوره اول (روز یک تا ۲۰)، اختصاص گاوها به طور تصادفی به تیمارهای ۱- شاهد، ۲- جیره پایه +۰/۸ درصد pHmax و ۳- جیره پایه +۰/۰ درصد بی کربنات سدیم و دوره دوم (روز ۲۱ تا ۳۰)، تغذیه همه گاوها با جیره شاهد انجام شد. مکمل های بافری بر افزایش غلظت چربی شیر مؤثر بودند، بدون این که مصرف خوارک، تولید شیری، غلظت پروتئین و لاکتوز را تحت تأثیر قرار دهنند. غلظت کل اسیدهای چرب ترانس در تیمارهای آزمایشی در مقایسه با شاهد کاهش یافت. نسبت ترانس ۱۰-۱۱ در گاوها دریافت کننده ترکیبات بافری در مقایسه با شاهد کمتر شد که بیانگر تأثیر این ترکیبات بر بهبود ساخت چربی شیر از طریق تحریک مسیرهای طبیعی بیوهیدروژناسیون اسیدهای چرب در شکمبه می باشد. افزودن مکمل های بافری ساخت چربی شیر را افزایش داد به طوری که این اثرات تا یک هفته پس از حذف ترکیبات مذکور ماندگار بود. بنابراین استفاده از بی کربنات سدیم و pHmax می تواند چربی شیر را در گاوها شیری تغذیه شده با جیره های حاوی نشاسته بالا و تحت شرایط افت چربی شیر حفظ نماید. همچنین، استفاده از pHmax هزینه های استفاده از ترکیبات بافری رایج مانند بی کربنات سدیم را کاهش می دهد.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۳۱	کلیدواژه ها:
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۰۱	اسید چرب ترانس،
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۰۱	افت چربی شیر،
تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۱۰/۰۳	بی کربنات سدیم،
	گاو شیری،
	مکمل بافری.

استناد: خرمی، ب (۱۴۰۱). اثر ترکیبات بافری بر پایه سدیم و منیزیم بر ساخت چربی شیر گاوها هلشتاین در شرایط افت چربی شیر. نشریه تولیدات دامی، ۲۴، (۴)، ۴۰۳-۴۱۴. DOI: <http://doi.org/10.22059/jap.2022.346114.623699>

© نویسنده

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران.

۱. مقدمه

چربه گاوهای شیری پرتویید معمولاً غنی از غلات بوده و حاوی بیش از ۴۰ درصد کربوهیدرات‌های غیرفیبری و نشاسته به عنوان منبع اصلی انرژی است [۱۴]. تنظیم این نوع چربه‌ها موجب افزایش ساخت اسیدهای چرب فرار و کاهش pH شکمبه می‌شود و می‌تواند ترکیب جمعیت میکروبی شکمبه را دستخوش تغییر قرار دهد [۵]. این با تعییراتی در مسیرهای بیوهیدروژناسیون شکمبهای همراه بوده [۷] و موجب افزایش ساخت واسطه‌های بیوهیدروژناسیون مانند ترانس-۱۰، سیس-۱۲ CLA (اسید لینولئیک کثروگه) و ترانس-۹، سیس-۱۱ CLA می‌شود که مسبب اصلی افت چربی شیر محسوب می‌شوند [۳]. مطالعات پیشین بر روی دامهای نشخوارکننده نشان داده‌اند که تنظیم pH شکمبه با افزودن ترکیبات بافری، تولید واسطه‌های دخیل در افت چربی شیر را کاهش می‌دهد [۴]. بر همین اساس، انواع مختلفی از این ترکیبات جهت ثبت pH شکمبه و به دنبال آن کاهش شیوع افت چربی شیر توسط پژوهش‌گران پیشنهاد شده است [۱۵ و ۱۶].

به منظور کنترل pH شکمبه در دامنه فیزیولوژیکی، پژوهش‌گران به بررسی افودنی‌های بافری و قلیایی همانند بی‌کربنات سدیم، اکسید منیزیم و دیگر منابع سدیمی و منیزیمی پرداخته‌اند [۲ و ۲۰]. بی‌کربنات‌سدیم ظرفیت بافری مایع شکمبه را افزایش داده و در نتیجه pH شکمبه را از راه افزایش بی‌کربنات در مایع شکمبه بیشتر می‌کند و شواهد نشان می‌دهد زمانی که محیط شکمبه تا حدی اسیدی است مؤثرتر عمل می‌نماید [۱۱]. ظرفیت خنثی‌سازی ترکیبات بر پایه منیزیم معکوس‌کننده حلالیت آن‌ها در مایع شکمبه است و با توجه به این که حلالیت این ترکیبات در pH پایین بیشتر می‌شود، ظرفیت بافری آن‌ها نیز افزایش می‌یابد [۱۱]، به همین خاطر ترکیبات قلیایی ممکن است در pH پایین و هنگامی که گاوهای با جیره‌های حاوی نشاسته بالا تغذیه می‌شوند مؤثرتر باشند. همچنین سازوکار مشابهی ممکن است برای عمل مکمل بافری سدیمی-منیزیمی pHmax وجود داشته باشد. مکمل بافری pHmax علاوه بر ممانعت از افت شدید pH شکمبه در زمان مصرف چربه‌های با نشاسته بالا به بهبود شرایط تخمیر و در نهایت کیفیت و کمیت تولید شیر کمک می‌کند [۱۶]. در پژوهش مشابهی که بهتازگی بر روی اکسید منیزیم و دولومیت کلسیم-منیزیم در گاوهای شیری پرتویید تحت شرایط افت چربی شیر انجام گرفت، نشان داده شد که این ترکیبات بافری می‌توانند ساخت چربی شیر را افزایش دهند و این بهبود حتی تا چند روز هم پس از قطع مصرف این ترکیبات در چربه ادامه پیدا کرد [۱۷].

با این حال، سازوکارهایی که منابع مختلف سدیم و منیزیم می‌توانند تأثیر چربه‌های حاوی نشاسته بالا را بر افت چربی شیر کمتر کنند، هنوز به طور کامل بررسی نشده است. با توجه به این که علت اصلی افت چربی شیر، تولید برخی واسطه‌های اسید چرب طی مسیر ناقص بیوهیدروژناسیون در شکمبه و افزایش ورود اسیدهای چرب ترانس به غده پستان عنوان شده است [۳]: چگونگی تأثیر هر یک از منابع سدیم و منیزیم به عنوان عوامل افزایش‌دهنده ظرفیت بافری چربه، بر تعییر الگوی پروفایل اسیدهای چرب شیر مشخص نیست و بدین ترتیب پتانسیل هر یک از بافرهای استفاده شده در این آزمایش بر تعییر روزانه اسیدهای چرب واسطه و سهم اسیدهای چرب دنovo بررسی خواهد شد. بنابراین فرضیه ما بر این قرار است که ترکیبات بافری بر پایه سدیم (بی‌کربنات سدیم) و سدیم-منیزیم (pHmax) به عنوان عوامل تثبیت‌کننده pH شکمبه و مساعد کننده شرایط طبیعی مسیرهای بیوهیدروژناسیون در شکمبه عمل نموده و در نتیجه می‌توانند ساخت چربی شیر را بهبود بخشنند. هدف از این مطالعه، بررسی اثر مکمل نمودن بی‌کربنات سدیم و مکمل بافری pHmax بر واسطه‌های بیوهیدروژناسیون شکمبهای و تولید و ساخت چربی شیر در گاوهای شیری پرتویید تحت شرایط افت چربی شیر بود. علاوه بر این، پتانسیل ماندگاری اثرات مکمل‌های بافری بر ساخت چربی شیر پس از قطع مصرف این ترکیبات نیز مورد ارزیابی قرار گرفت.

۲. مواد و روش‌ها

در این آزمایش از ۲۴ راس گاو شیری هلشتاین چند شکم زایش (میانگین شکم زایش $3/1\pm 0/8$ میانگین وزن 645 ± 12 کیلوگرم، میانگین روزهای شیردهی 116 ± 17 روز و میانگین تولید شیر $44\pm 2/1$ کیلوگرم در روز) در قالب طرح بلوك-های کاملاً تصادفی استفاده شد. گاوها براساس تعداد شکم زایش، تولید شیر قبل از آزمایش و میانگین روزهای شیردهی بلوك‌بندی شده و بهمدت هفت روز قبل از شروع آزمایش با جیره معمول گاوداری با نسبت ۴۰ به ۶۰ علوفه به کنسانتره (۳۲) درصد فیبر نامحلول در شوینده خشی، $16/2$ درصد پروتئین خام و 31 درصد نشاسته) تعذیه شدند. جیره القاکننده افت چربی شیر با توجه به ماده خشک حاوی 35 درصد علوفه و 65 درصد کنسانتره (جیره کل حاوی 47 درصد کربوهیدرات‌های غیرفیبری، 35 درصد فیبر نامحلول در شوینده خشی و $4/8$ درصد اسیدهای چرب کل) بود. از $3/2$ درصد دانه کامل سویاًی برشته به عنوان منبع اسیدهای چرب غیر اشباع با چند پیوند دوگانه استفاده شد. منبع اصلی ذرت در دوره پیش آزمایش، دانه ذرت خشک آسیاب شده بود، که با محصول ذرت فرآوری شده در جیره القاکننده افت چربی شیر جایگزین شد. ذرت فرآوری شده یک منبع نشاسته‌ای سهل‌الهضم برای تخمیر در شکمبه است که با استفاده از فرایند سوپر کاندیشنینگ (مدل 680 دابل، آسیاب ماشین ایرانیان) در کارخانه خوارک دام و طیور دردانه خراسان رضوی تولید گردید. در این فرایند ذرت آسیاب شده تحت بخار قرار گرفت (جهت افزایش سطح رطوبت به 18 تا 20 درصد)، سپس به صورت کاملاً همگن بهمدت شش دقیقه در دمای 95 درجه سانتی‌گراد پخته شد و در نزدیکی خروجی سوپر کاندیشنر به صورت آردی قبل از اضافه شدن به خوارک کنسانتره‌ای جمع‌آوری شد. این فرایند روشی مؤثر در ژلاتینه‌شدن نشاسته ذرت بوده و قابلیت هضم آن را در شکمبه افزایش می‌دهد. پس از این که همه گاوها با جیره القاکننده افت چربی شیر بهمدت 10 روز تعذیه شدند (دوره القا)، وارد فاز اصلی آزمایش شدند که شامل دو دوره بود. در دوره اول (روز یک تا 20)، گاوها به طور تصادفی به یکی از سه تیمار ذیل اختصاص یافتند؛ 1 - شاهد (جیره پایه)، 2 - جیره پایه $+8/0$ درصد مکمل بافری pHmax و 3 - جیره پایه $+8/0$ درصد بی‌کربنات سدیم. در دوره دوم (روز 21 تا 30)، همه گاوها جیره شاهد (بدون بافر) را دوباره بهمدت 10 روز مصرف کردند. مکمل بافری pHmax (شرکت پایا تعذیه بیهق، مشهد، ایران) یک محصول تجاری است که از ترکیب عوامل بافری و قلیایی (بی‌کربنات سدیم، بنتونیت سدیم، کربنات کلسیم، کربنات پتاسیم، اکسیدمنیزیم و ...) تشکیل شده است و به ترتیب حاوی تقریباً 87 ، 93 و 12 گرم در کیلوگرم سدیم، منیزیم، پتاسیم و کلسیم می‌باشد.

ترکیب جیره پایه در دوره پیش آزمایش و دوره‌های اصلی آزمایش مشابه یکدیگر بود به جز این که ذرت فرآوری شده ($38/5$ درصد) در جیره آزمایشی جایگزین ذرت آسیاب شده (۳۲) در جیره دوره پیش آزمایش شد. بخشی از سبوس گندم هم با 8 گرم در کیلوگرم ماده خشک از بی‌کربنات سدیم و pHmax جایگزین شد. مقادیر مورداستفاده بی‌کربنات سدیم و pHmax براساس ظرفیت خشی‌سازی آن‌ها [۲] که به تازگی در گاوهاشی شیری تأیید شده است [۱۷] تنظیم شدند. تفاوت دیگر دو جیره، مقادیر بیشتر از سویاًی برشته شده در جیره آزمایشی ($3/2$ درصد در مقابل $1/7$ درصد) و همچنین مقادیر کمتر یونجه (4 درصد در مقابل 10 درصد) در مقایسه با جیره دوره پیش آزمایش بود و سایر تفاوت‌ها بسیار جزئی و در راستای تنظیم دقیق جیره اعمال شد. تراکم مواد مغذی جیره‌های آزمایشی بر مبنای جداول استاندارد گاوهاشی شیری [۱۴] و نیازمندی‌های تعذیه‌ای معمول گاوهاشی شیری (وزن 660 کیلوگرم، تولید شیر 45 کیلوگرم در روز با چربی 35 گرم در کیلوگرم، پروتئین 30 گرم در کیلوگرم و مصرف ماده خشک 27 کیلوگرم در روز) تنظیم گردید. اجزای تشکیل‌دهنده و ترکیب شیمیایی جیره‌های آزمایشی در جدول (۱) نشان داده شده است.

جدول ۱. مواد خوراکی و ترکیب شیمیایی چربه‌های آزمایشی

تیمارهای آزمایشی ^۱				فرانجه
بی کربنات سدیم	pHmax	شاهد	پیش آزمایش	مواد خوراکی (درصد)
۲۶	۲۶	۲۶	۲۵	سیلانز ذرت
۵	۵	۵	۵	سیلانز یونجه
۴	۴	۴	۱۰	یونجه خشک
-	-	-	۳۲	دانه ذرت خشک آسیاب شده
۳۸/۵	۳۸/۵	۳۸/۵	-	دانه ذرت فرآوری شده
۱۰	۱۰	۱۰	۱۱	کنجاله سویا
۶	۶	۶	۶	کنجاله کلزا
۱/۳	۱/۳	۱/۳	۱/۵	پودر ماهی
۲	۲	۲	۲	پودر گوشت
۳/۲	۳/۲	۳/۲	۱/۷	دانه سویایی برشته شده
۲/۰	۲/۰	۲/۵	۳/۵	سبوس گندم
۱	۱	۱	۱	مکمل ویتامین و مواد معدنی ^۲
-	-	۰/۳	۰/۳	کربنات کلسیم
۰/۲	۰/۲	۰/۲	۰/۲	نمک
-	۰/۸	-	۰/۸	بی کربنات سدیم
۰/۸	-	-	-	مکمل بافتری pHmax
ترکیب شیمیایی (درصد ماده خشک)				
۱/۶۳	۱/۶۳	۱/۶۳	۱/۶۲	انزی خالص شیردهی (مگاکالری در کیلوگرم) ^۳
۶۲/۰	۶۱/۹	۶۲/۱	۶۲/۳	ماده خشک (درصد)
۷/۲	۷/۴	۶/۳	۷/۰	خاکستر خام (درصد)
۱۶/۷	۱۶/۸	۱۶/۸	۱۶/۹	پروتئین خام (درصد)
۵/۰۶	۵/۱۳	۵/۰۹	۵/۱۱	عصاره اتری (درصد)
۲۸/۹	۲۸/۹	۲۹/۱	۳۱/۵	فیبر نامحلول در شوینده خنثی (درصد)
۱۸/۰	۱۸/۰	۱۸/۱	۱۸/۳	فیبر نامحلول در شوینده اسیدی (درصد)
۴/۸	۴/۸	۴/۸	۳/۲	اسیدهای چرب کل (درصد)
۴۶/۵	۴۶/۷	۴۶/۵	۴۱/۵	کربوهیدرات‌های غیرفیبری ^۴ (درصد)
۳۵/۶	۳۵/۲	۳۵/۴	۳۲	نشاسته (درصد)

۱. تیمارهای آزمایشی؛ شاهد (چربه پایه)، چربه پایه +۰/۰ درصد مکمل بافتری pHmax و چربه پایه +۰/۰ درصد بی کربنات سدیم.

۲. هر کیلوگرم از مکمل ویتامین و مواد معدنی (براساس درصد ماده خشک) حاوی ۵۰ هزار واحد بین المللی ویتامین A، ۱۰ هزار واحد بین المللی ویتامین D_۳، ۴ هزار واحد بین المللی ویتامین E، ۱۹۶ گرم کلسیم، ۹۶ گرم فسفر، ۷۱ گرم سدیم، ۱۹ گرم منیزیم، ۳ گرم آهن، ۰/۳ گرم مس، ۲ گرم منگنز، ۳ گرم روی، ۰/۱ گرم کیلاین، ۱/۰ گرم ید، ۰/۰۰۱ گرم سلتیوم می‌باشد.

۳. محاسبه شده بر مبنای جداول استاندارد گاووهای شیری [۱۴].

۴. از تفاصل پروتئین خام، عصاره اتری، خاکستر خام و فیبر نامحلول در شوینده خنثی از ۱۰۰ محاسبه شد.

گاووهای سه نوبت در روز در ساعت‌های هشت، ۱۶ و ۲۴ با درنظرگرفتن ۱۰ درصد باقیمانده خوراک در آخرهای به صورت مصرف اختیاری و تا حد اشتها با استفاده از چربه‌های کاملاً مخلوط تغذیه شدند. آب کافی و تمیز در کل دوره آزمایش در دسترس دامها قرار گرفت. گاووهای همچنین سه نوبت در روز (ساعت‌های هفت، ۱۵ و ۲۳) دوشیده شدند. خوراک مصرفی، باقیمانده خوراک و شیر تولیدی به صورت روزانه و در طول دوره آزمایش ثبت شد. نمونه‌های چربه کاملاً مخلوط روزانه جمع آوری و در فواصل پنج روزه با یکدیگر مخلوط شدند و پس از خشک شدن در آون با دمای ۶۰ درجه سانتی‌گراد

به مدت ۴۸ ساعت، با آسیاب مجهز به الک یک میلی‌متری آسیاب و جهت تجزیه تقریبی نگهداری شدن. جهت اندازه‌گیری ماده خشک، پروتئین خام، عصاره اتری و خاکستر خام از روش‌های توصیه شده استاندارد آزمایشگاهی استفاده شد [۱]. همچنین برای تعیین فیبر نامحلول در شوینده خنثی و فیبر نامحلول در شوینده اسیدی از روش متداول استفاده شد [۲۴]. نشاسته کل هم به‌کمک روش توصیه شده اندازه‌گیری شد [۸].

شیر روزانه از سه نوبت شیردوشی جمع‌آوری شد و براساس سهم شیر تولیدشده هر نوبت با یکدیگر مخلوط شدن. به نمونه‌های شیر به‌دست‌آمده یک ماده نگهدارنده (بیکرومات پتاسیم) اضافه شد و در دمای چهار درجه سانتی‌گراد نگهداری شدن. سپس میزان چربی، پروتئین و لاکتوز شیر با استفاده از دستگاه میلکواسکن (Foss Electric, Hillerød, Denmark) اندازه‌گیری شد. شیر تصحیح شده براساس انرژی و $\frac{۳}{۵}$ درصد چربی به‌ترتیب از روابط (۱) و (۲) محاسبه شدند [۱۸].

$$\text{رابطه (۱)} = \text{شیر تصحیح شده براساس انرژی} = \frac{\text{کیلوگرم پروتئین شیر} \times ۷/۲ + (\text{کیلوگرم چربی شیر} \times ۱۲/۹۵) + (\text{کیلوگرم شیر} \times ۰/۳۲۷)}{۰/۳۲۷}$$

$$\text{رابطه (۲)} = \text{شیر تصحیح شده براساس} \frac{۳}{۵} \text{ درصد چربی} = \text{کیلوگرم چربی شیر} \times ۱۶/۲۱۶ + (\text{کیلوگرم شیر} \times ۰/۴۳۴)$$

نمونه‌های شیر جمع‌آوری شده برای تعیین پروفایل اسیدهای چرب بدون افزودن نگهدارنده در دمای -20°C سانتی‌گراد ذخیره شدن. سپس با استفاده از دستگاه گاز کروماتوگرافی (Varian Star instrument, Varian Inc., 3400) و روش‌های استاندارد تجزیه شدند.

داده‌های به‌دست‌آمده با استفاده از رویه MIXED (برای داده‌های تکرارشده در زمان) و نرمافزار آماری SAS (نسخه ۹/۰۴) براساس رابطه (۳) مورد تجزیه آماری قرار گرفتند.

$$\text{رابطه (۳)} = Y_{ijkl} = \mu + T_i + D_j + (T \times D)_{ij} + A(k)_l + B_l + \varepsilon_{ijkl}$$

که در این رابطه، Y_{ijk} ، مقدار مشاهده مورد نظر؛ T_i ، میانگین کل؛ D_j ، اثر ثابت زمان؛ $(T \times D)_{ij}$ ، اثر متقابل تیمار در زمان؛ $A(k)_l$ ، اثر تصادفی گاو (k) در داخل بلوک (l)؛ B_l ، اثر تصادفی بلوک و ε_{ijkl} ، خطای آزمایشی. مقایسه میانگین‌ها با استفاده از آزمون توکی و سطح معنی‌داری پنج درصد انجام گرفت.

۳. نتایج و بحث

داده‌های مربوط به ماده خشک مصرفی، تولید و ترکیب شیر در جدول (۲) گزارش شده است. تیمارهای آزمایشی تأثیری بر ماده خشک مصرفی نداشتند که با یافته‌های سایر پژوهش‌گران همخوانی دارد [۲۰]. اگرچه سایر پژوهش‌گران افزایش مصرف خوارک را گزارش کردند [۱۵ و ۱۶]. در رابطه با اثر تغذیه ترکیبات بافری بر تولید شیر در گاوهای شیری، برخی مطالعات پاسخی مشاهده نکردند [۱۵] درحالی‌که سایرین افزایش در تولید شیر را با استفاده از عوامل بافری یا قلایابی گزارش نموده‌اند [۱۷]. میانگین غلظت چربی شیر در شروع و پایان مرحله القا به‌ترتیب $۳/۷۵$ و $۰/۷۱$ درصد در روز بود. این امر بیانگر یک کاهش حدوداً ۲۸ درصدی در غلظت چربی شیر در دوره القاء است. نتایج مشابهی با استفاده از غلظت‌های مشابه بی‌کربنات سدیم و مکمل‌های منیزیمی مانند اکسیدمنیزیم و دولومیت کلسیم منیزیم در رابطه با افزایش غلظت چربی شیر گاوهای تغذیه شده با جیره حاوی نشاسته بالا (۳۴/۲ درصد) گزارش شده است [۱۷].

اصلًا هدف این آزمایش بررسی نقش بی‌کربنات سدیم و مکمل بافری pHmax بر حفظ چربی شیر در گاوهایی است که تحت تنش افت چربی شیر قرار گرفته‌اند. از آنجایی که جیره‌های آزمایشی به‌منظور ایجاد افت چربی شیر تنظیم شده بودند، گاوهای تیمار شاهد غلظت ترانس-۱۰، ۱۸:۱ بیشتری در شیر داشتند که با نتایج سایرین مطابقت دارد [۱۸]. علاوه بر این،

غلظت چربی شیر گاوهایی که از دو تیمار مذکور تعذیب کردند، پس از حذف بی کربنات سدیم و pHmax بیشتر از گروه شاهد بود ($P < 0.05$). این نشان می دهد که اثر این ترکیبات بر محتوای چربی شیر ممکن است بر متابولیسم چربی از طریق مسیرهای بیوهیدروژناسیون و تغییرات در غلظت های ترانس-۱۰، ترانس-۱۱ و ترانس-۱۸ تأثیر بگذارد.

جدول ۲. مصرف خواراک، تولید و ترکیب شیر گاوهای تعذیب شده با ترکیبات بافری بر پایه سدیم و منیزیم

تیمار	تیمار × روز	روز	میانگین ها	خطای معیار سطح احتمال معنی داری	تیمارهای آزمایشی ^۲		دوره ^۱	فراسنجه
					بی کربنات سدیم	pHmax		
۰/۹۳	۰/۰۶	۰/۵۱	۰/۶۱	۰/۵۷ ۰/۷۲	۲۶/۵ ۲۶/۲	۲۶/۲ ۲۵/۸	۲۵/۹ ۲۵/۵	اول دوم
					۲۶/۴	۲۶/۱	۲۵/۸	کل
۰/۹۱	۰/۵۸	۰/۷۹	۰/۶۱	۰/۴۶ ۱/۱۶	۴۴/۸ ۴۴/۳	۴۴/۵ ۴۴/۱	۴۴/۴ ۴۳/۹	اول دوم
					۴۴/۶	۴۴/۴	۴۴/۲	کل
۰/۸۰	<۰/۰۱	۰/۰۳	۰/۸۸	۰/۵۵ ۱/۳	۴۳/۱ ^a ۴۱/۹ ^a	۴۱/۸ ^a ۴۱/۰ ^{ab}	۳۸/۹ ^b ۳۹/۸ ^b	اول دوم
					۴۲/۶ ^a	۴۱/۵ ^{ab}	۳۹/۵ ^b	کل
۰/۷۵	<۰/۰۱	۰/۰۵	۰/۴۳	۰/۵۱ ۱/۶	۴۲/۸ ^a ۴۱/۳ ^a	۴۲/۰ ^a ۴۰/۷ ^a	۳۸/۵ ^b ۳۸/۱ ^b	اول دوم
					۴۲/۲ ^a	۴۱/۵ ^a	۳۸/۴ ^b	کل
<۰/۰۱	<۰/۰۱	۰/۰۲	۰/۰۲۱	۰/۰۴۴ ۰/۰۱۲	۳/۲۶ ^a ۳/۰۹ ^a	۳/۱۹ ^a ۳/۰۴ ^a	۲/۸۴ ^b ۲/۸۰ ^b	اول دوم
					۳/۱۸ ^a	۳/۱۴ ^a	۲/۸۳ ^b	کل
۰/۳۱	<۰/۰۱	۰/۰۶	۰/۰۶۷	۰/۰۲۵ ۰/۰۱۹	۳/۰۸ ۳/۰۸	۳/۱۰ ۳/۰۷	۳/۰۶ ۳/۰۷	اول دوم
					۳/۰۸	۳/۰۹	۳/۰۶	کل
۰/۴۱	۰/۱۲	۰/۳۸	۰/۰۲۸	۰/۰۳۳ ۰/۰۴۲	۴/۶۱ ۴/۵۲	۴/۵۹ ۴/۶۰	۴/۶۳ ۴/۶۱	اول دوم
					۴/۶۲	۴/۶۰	۴/۶۲	کل
<۰/۰۱	<۰/۰۱	<۰/۰۱	۰/۰۳۱	۰/۰۴۲ ۰/۰۳۶	۱/۶۳ ^a ۱/۵۷	۱/۶۱ ^a ۱/۵۸	۱/۵۲ ^b ۱/۵۵	اول دوم
					۱/۶۰ ^a	۱/۵۹ ^a	۱/۵۳ ^b	کل

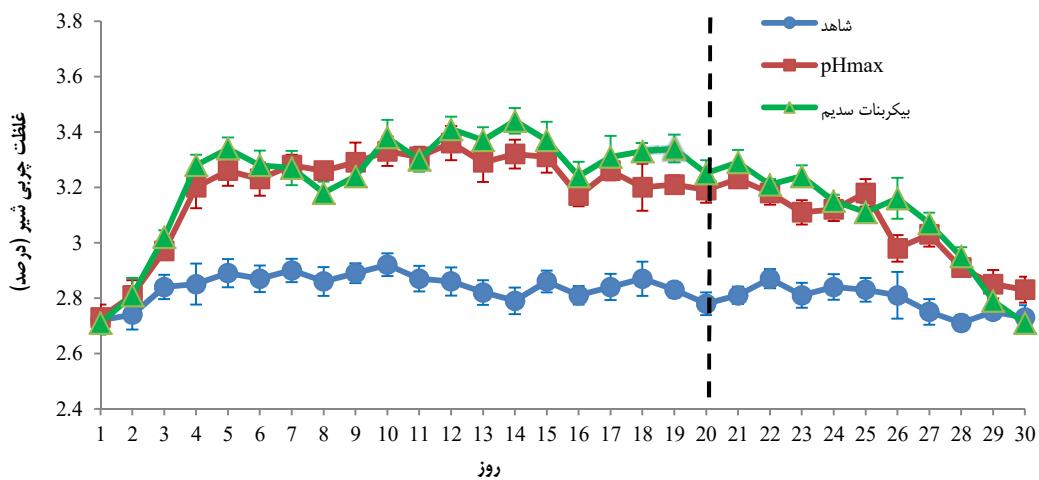
a-b: تفاوت ارقام در هر ردیف با حروف غیر مشابه معنی دار است ($P < 0.05$).

۱. دوره اول (روز ۱ تا ۲۰)؛ دوره دوم (روز ۲۱ تا ۳۰)، کل دوره (روز ۱ تا ۳۰).

۲. تیمارهای آزمایشی: شاهد (جیره پایه)، جیره پایه +۰/۸ درصد مکمل بافری pHmax و جیره پایه +۰/۸ درصد بی کربنات سدیم.

مدت زمانی که غلظت چربی شیر پس از دوره القا با افزودن مکمل های بافری به اوج رسید (حدود روز پنجم؛ شکل ۱) با گزارش سایرین در زمان بندی کاهش غلظت چربی شیر ایجاد شده با تعذیب ترانس-۱۰، سیس-۱۲ اسید چرب کنزوگه شده (CLA) یا جیره با فیبر پایین و روغن بالا همخوانی دارد [۱۸ و ۲۱]. تغییرات در غلظت چربی شیر از روز پنجم دوره اول تا انتهای دوره اول (شکل ۱) همچنان بالا باقی ماند، اما این روند افزایشی برای گاوها مصرف کننده تیمار بی کربنات سدیم و مکمل بافری pHmax در دوره دوم هم در مقایسه با گروه شاهد حفظ شد. با این وجود، در دوره حذف ترکیبات بافری، اثرات مثبت آنها بر ساخت چربی شیر تا یک هفته پس از حذف مکمل های بافری ماندگار بود و

پس از آن تا انتهای دوره آزمایش این اثر از بین رفت. تیمارهای فوق همچنین تولید شیر تصحیح شده برای انرژی و شیر تصحیح شده برای ۳/۵ درصد چربی بیشتری در مقایسه با تیمار شاهد داشتند ($P < 0.05$) که نتایج دیگران را تأیید می نماید [۱۷] و نشان دهنده تولید چربی شیر بیشتر می باشد. اگر چه جیره های ایجاد کننده افت چربی شیر ممکن است انرژی بیشتری را برای بافت چربی به جای سنتز چربی شیر فراهم آورند [۹]، اما در پژوهش حاضر به نظر می رسد بهبود بازده غذایی نتیجه تولید شیر تصحیح شده برای انرژی بیشتر باشد که در نهایت موجب ذخیره کمتر انرژی در بافت چربی در مقدار مصرف خوراک مشابه می شود.

شکل ۱. غلظت چربی شیر در دوره اول (روز یک تا ۲۰) برای گاوها یی که جیره شاهد (نقاط دایره ای آبی رنگ)؛ جیره پایه +۸ درصد مکمل pHmax (نقاط مربعی شکل قرمز رنگ)؛ و جیره پایه +۸ درصد بی کربنات سدیم (نقاط مثلثی شکل سبز رنگ) دریافت نمودند؛ و دوره دوم (روز ۲۱ تا ۳۰) هنگامی که همه گاوها با جیره شاهد تغذیه شدند.

در دوره اول، ساخت چربی شیر به تدریج در طول زمان در هر دو تیمار حاوی بافر افزایش یافت. مکانیسم عملی که از آن طریق ترکیبات حاوی منیزیم مانند مکمل بافری pHmax موجب افزایش محتوای چربی شیر می شود به افزایش جذب تری گلیسیرید توسط غده پستان یا تغییرات در الگوی تخمیر شکمبهای مربوط می شود [۶ و ۲۳]. در پژوهش حاضر، افزایش ساخت چربی شیر ممکن است مربوط به کاهش غلظت اسید چرب ترانس-۱۰:۱، کوتاهترشدن زمانی که در آن pH شکمبه در زیر حد آستانه (یعنی ۵/۸) قرار می گیرد و یا نسبت بیشتر استات به پروپیونات باشد [۱۷]. ذکر این نکته دارای اهمیت است که هر دو تیمار حاوی بی کربنات سدیم و pHmax غلظت های پایین تری از اسید چرب ترانس-۱۰:۱ در مقایسه با گروه شاهد داشتند، به خاطر این که هر دو ترکیب می توانند مسیرهای معمول بیوهیدروژناسیون را به هنگام افت چربی شیر کاهش دهند. در واقع بیوهیدروژناسیون ناقص اسیدهای چرب ۱۸:۲ و ۱۸:۳ توسط باکتری ها موجب تشکیل اسیدهای چرب ترانس-۱۰:۱ و ترانس-۱۰:۱ سیس-۱۲:۱ CLA می شود، که به عنوان ترکیبات با اثرات آنتی لیپوژنیک شناخته می شوند [۱۷].

به تازگی گزارش شده است که مکمل بافری pHmax که یک ترکیب بافری حاوی نمک های کاتیونی است غلظت و تولید چربی شیر را در گاوها تغذیه شده با جیره های با غلظت بالای نشاسته افزایش داد که با نتایج مطالعه ما همسو می باشد [۱۹]. براساس گزارش های پیشین، زمانی که pH شکمبه از ۴/۶ به ۵/۶ می رسد، سطح واسطه های به دست آمده

از بیوهیدروژناسیون ناقص در شکمبه به طور چشمگیری افزایش می‌یابد [۷]. در یک سناریوی مشابه در مطالعه حاضر کاهش pH در گروه شاهد فعالیت برخی از گونه‌های باکتریایی را مهار می‌کند که فرض می‌شود در فرایند بیوهیدروژناسیون شکمبه‌ای اهمیت حیاتی داشته باشد که نتیجه آن ساخت کمتر چربی شیر می‌باشد [۱۰].

اثرات تیمارهای آزمایشی بر پروفایل اسیدهای چرب شیر در دوره اول (هفت روز متولی) در جدول (۳) ارائه شده است. مکمل نمودن pH_{max} موجب افزایش غلظت اسید چرب ترانس-۱۱:۱ به میزان ۱۵/۴ درصد شد ($P < 0.05$). محتوای بیشتر ترانس-۱۱:۱ موید این فرضیه است که مکمل بافری pH_{max} مسیر طبیعی بیوهیدروژناسیون (ترانس-۱۱) را نسبت به مسیر تغییریافته (ترانس-۱۰) بهبود می‌بخشد [۲۱]. کل غلظت اسید چرب ۱۸:۲ تحت تأثیر ترکیبات بافری قرار نگرفت. اسید چرب ترانس-۱۰، سیس-۱۲ CLA یکی از مهم‌ترین مهار کننده‌های بالقوه ساخت چربی شیر می‌باشد [۲۲]، هر چند در این آزمایش، اندازه‌گیری غلظت آن امکان‌پذیر نبود. غلظت اسید چرب سیس-۹ ترانس-۱۱:۲ شیر در بین جیره‌های آزمایشی تفاوت معنی‌داری نشان نداد. غلظت کل اسیدهای چرب ترانس در تیمار شاهد در مقایسه با تیمارهای بی‌کربنات سدیم و pH_{max} بیشتر بود ($P < 0.05$). غلظت اسیدهای چرب مخلوط در گاوها در مقایسه با حیوانات تغذیه‌شده با جیره شاهد بیشتر بود ($P < 0.05$).

اگرچه به طور معمول غلظت اسیدهای چرب دنبو (یعنی از منشاً پستانی) طی مدت سندروم افت چربی شیر کاهش می‌یابند، اما غلظت اسیدهای چرب پیش‌ساخته (یعنی از گردش خون) افزایش پیدا می‌کند [۲۱]. ارتباط بین ترانس-۱۰، سیس-۱۲ CLA یا ترانس-۱۰:۱ و غلظت اسیدهای چرب دنبو منفی است، درحالی که با نسبت اسیدهای چرب پیش‌ساخته نسبت مثبت دارند. در مطالعه حاضر، تمایل به افزایش غلظت اسیدهای چرب دنبو و اسیدهای چرب مخلوط برای جیره‌های حاوی ترکیبات بافری در مقایسه با شاهد مشاهده شد. برخی آزمایش‌ها تجمع بیشتر ایزومرهای ترانس-۱۰ را به هنگام تغذیه جیره‌های غنی از چربی و نشاسته در گاوها خشک و شیری گزارش کردند [۱۶]. افزایش در غلظت اسید چرب ترانس-۱۱:۱، که در طول دوره بازگشت ثابت باقی ماند، و افزایش ساخت دنبوی اسیدهای چرب در تیمارهای حاوی بافر نشان می‌دهد که ممکن است شکمبه در گاوها تغذیه شده با مکمل‌های بافری به مسیر طبیعی بیوهیدروژناسیون خود برگشته باشد، این در حالی است که سطح بیشتر اسید چرب ترانس-۱۰:۱ به عنوان یک نشانگر کلیدی در مسیر تغییریافته بیوهیدروژناسیون، در تیمار شاهد مشاهده شد. تغییرات در اسید چرب ترانس-۱۰:۱ اغلب با موارد افت چربی شیر مرتبط است و مسیر تغییر یافته بیوهیدروژناسیون در شکمبه همراه با اسید چرب ترانس-۱۰:۱ به عنوان یک واسطه در مسیر جایگزین بیوهیدروژناسیون عمل می‌کند. اگرچه دلیل اصلی افت چربی شیر محسوب نمی‌شود، اما اغلب به عنوان یک عامل ایجاد افت چربی شیر و ماندگار برای مسیر تغییر یافته بیوهیدروژناسیون شناخته می‌شود [۱۲].

غلظت اسید چرب ترانس-۱۱:۱ بین تیمارهای آزمایشی متفاوت بود، به صورتی که تیمار pH_{max} نسبت بیشتری از ترانس-۱۱:۱ داشت ($P < 0.05$). ایزومر ترانس-۱۱:۱ که محصول اشباع‌سازی سیس-۹ ترانس-۱۱ CLA می‌باشد، با مسیر طبیعی بیوهیدروژناسیون همراه است [۹]. کل غلظت اسید چرب ۱۸:۲ و ایزومرهای CLA تحت تأثیر مکمل‌های بافری pH_{max} قرار نگرفت، اسید چرب سیس-۹ ترانس-۹ CLA تحت تأثیر تیمارهای آزمایشی قرار نگرفت، از این‌رو، تولید پایدار واسطه‌های ترانس ممکن است بیانگر یک تاخیر در بازگشت سطوح چربی شیر باشد. افزایش غلظت یون منیزیم به دنبال استفاده از ترکیبات بافری بر پایه منیزیم مانند pH_{max} می‌تواند موجب بهبود فعالیت سلولایتیک در باکتری‌های شکمبه شود [۱۳]. در پژوهش مشابهی که با استفاده از اکسید منیزیم و دولومیت کلسیم-منیزیم بر ساخت چربی شیر تحت شرایط افت چربی شیر صورت گرفت غلظت اسیدهای چرب ترانس-۱۰ و ترانس-۱۱ به ترتیب ۲۲ درصد کاهش و ۱۲/۵ درصد افزایش یافت که نتایج پژوهش حاضر را تأیید می‌نماید [۱۸]. در همین

راستا کاهش نسبت ترانس-۱۰- به ترانس-۱۱-۱۸:۱ به دنبال افزودن بیکربنات سدیم و ترکیبات بافری بر پایه منیزیم در جیره های با نشاسته بالا گزارش شده است که با نتایج به دست آمده در این مطالعه همخوانی دارد [۱۷].

جدول ۳. پروفایل اسیدهای چرب شیر گاوهاي تغذیه شده با ترکیبات بافری بر پایه سدیم و منیزیم

تیمار	تیمار × روز	روز	احتمال سطح معنی داری	تیمارهای آزمایشی ^۱				اسیدچرب (گرم/۱۰۰ گرم اسید چرب)
				خطای معیار میانگین ها	بیکربنات سدیم	pHmax	شاهد	
۰/۱۶	۰/۰۲	۰/۱۵	۰/۰۸۴	۱/۶۳	۱/۵۲	۱/۴۳		۴:۰
۰/۱۱	۰/۸۴	۰/۰۳	۰/۰۹۰	۱/۳۰ ^a	۱/۳۸ ^a	۰/۹۴ ^b		۶:۰
۰/۷۱	۰/۸۴	۰/۷۸	۰/۰۳۶	۱/۰۰	۰/۹۹	۱/۰۳		۸:۰
۰/۹۰	۰/۴۵	۰/۶۵	۰/۱۲۲	۲/۲۱	۲/۳۱	۲/۲۲		۱۰:۰
۰/۴۹	۰/۲۲	۰/۱۷	۰/۰۱۷	۰/۳۱	۰/۳۶	۰/۲۲		۱۰:۱
۰/۷۷	۰/۰۱	۰/۶۵	۰/۱۱۱	۲/۹۰	۲/۷۶	۲/۸۴		۱۲:۰
۰/۸۲	<۰/۰۱	۰/۶۱	۰/۳۰	۱۰/۸	۱۱/۳	۱۱/۰		۱۴:۰
۰/۱۸	<۰/۰۱	۰/۱۱	۰/۰۲۱	۰/۹۰	۰/۹۲	۰/۸۵	سیس-۹:۱۴	۹:۱۴:۱
۰/۳۰	<۰/۰۱	۰/۲۳	۰/۰۲۲	۰/۴۰	۰/۳۶	۰/۳۸	ترانس-۹:۱۴:۱	۹:۱۴:۱
۰/۲۹	۰/۳۴	۰/۸۵	۰/۰۲۹	۰/۸۵	۰/۸۲	۰/۸۳		۱۵:۰
۰/۱۲	۰/۴۷	۰/۳۳	۰/۰۹۸	۰/۰۶	۰/۰۹	۰/۰۹		۱۵:۱
۰/۹۴	۰/۲۴	۰/۲۱	۰/۳۲	۳۰/۵	۳۲/۳	۳۰/۲		۱۶:۰
۰/۱۰	۰/۸۹	۰/۷۵	۰/۱۵۶	۱/۶۷	۱/۸۲	۱/۷۷		۱۶:۱
۰/۳۵	۰/۱۴	۰/۱۶	۰/۰۵۰	۰/۴۰	۰/۴۸	۰/۵۰		۱۷:۰
۰/۰۳	<۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۲۶	۱۲/۵ ^a	۱۱/۱ ^b	۱۱/۲ ^b		۱۸:۰
۰/۵۰	۰/۰۴	<۰/۰۱	۰/۰۴۶	۱/۱۵ ^b	۱/۲۰ ^b	۱/۴۶ ^a	ترانس-۱۰:۱۸:۱	۱۰:۱۸:۱
۰/۷۸	۰/۰۳	۰/۰۲	۰/۰۶۶	۱/۷۳ ^a	۱/۷۶ ^a	۱/۵۲ ^b	ترانس-۱۱:۱۸:۱	۱۱:۱۸:۱
۰/۳۱	۰/۷۸	۰/۴۹	۰/۳۲	۲۲/۳	۲۲/۷	۲۳/۱	سیس-۹:۱۸:۱	۹:۱۸:۱
۰/۹۱	۰/۶۰	۰/۸۸	۰/۱۱۴	۲/۴۹	۲/۴۴	۲/۵۵	سیس-۹:۱۲:۱۸:۲	۹:۱۲:۱۸:۲
۰/۹۱	۰/۳۱	۰/۰۴	۰/۰۳۹	۰/۸۵	۰/۸۰	۰/۷۸	سیس-۹:۱۱:۱۸:۲	۹:۱۱:۱۸:۲
۰/۷۵	۰/۷۱	۰/۳۴	۰/۰۴۱	۰/۶۷	۰/۵۸	۰/۶۰	سیس-۹:۱۵:۱۵:سیس-۱۲:سیس-۹	۹:۱۵:۱۵:سیس-۱۲:سیس-۹
۰/۵۳	۰/۶۱	۰/۱۵	۰/۰۴۱	۰/۶۹	۰/۷۲	۰/۷۲		۲۰:۰
۰/۱۲	۰/۳۵	۰/۲۰	۰/۰۱۱	۰/۱۶	۰/۱۵	۰/۱۴	سیس-۹:۲۰:۱	۹:۲۰:۱
۰/۷۱	۰/۱۶	۰/۲۲	۰/۰۱۱	۰/۱۴	۰/۱۶	۰/۱۵		۲۲:۰
۰/۲۱	۰/۳۸	۰/۰۵۴	۰/۰۱۰	۰/۱۴	۰/۱۶	۰/۱۴	سیس-۹:۲۲:۱	۹:۲۲:۱
۰/۱۶	۰/۱۹	۰/۳۵	۰/۰۴۱	۰/۸۲	۰/۷۲	۰/۷۲		۲۴:۰
مجموع اسیدها چرب								
۰/۴۹	<۰/۰۱	۰/۱۲	۰/۲۶	۲۱/۴	۲۱/۸	۲۱/۳	اسیدهای چرب دنovo ^۲	
۰/۸۱	۰/۳۱	۰/۰۷	۰/۳۵	۳۲/۱	۳۳/۰	۳۱/۸	مخلوط اسیدهای چرب ^۳	
۰/۶۱	۰/۰۴	۰/۶۱	۰/۴۹	۴۴/۸	۴۴/۵	۴۵/۴	اسیدهای چرب پیش ساخته ^۴	
۰/۰۴	۰/۰۵	<۰/۰۱	۰/۱۱	۳/۴۶ ^b	۳/۵۲ ^b	۳/۸ ^a	کل اسیدهای چرب ترانس ^۵	
<۰/۰۱	<۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۴۶	۰/۶۹ ^b	۰/۷۱ ^b	۰/۸۳ ^a	نسبت ترانس-۱۰:۱۰/ترانس-۱۱:۱۱:۱۸:۱	

۱. تیمارهای آزمایشی: شاهد (جیره پایه)، جیره پایه +۰/۸ درصد مکمل بافری pHmax و جیره پایه +۰/۸ درصد بیکربنات سدیم.

۲. مجموع اسیدهای چرب زوج ۴ تا ۱۴ کربنه.

۳. مجموع اسیدهای چرب ۱۶:۰ و ۱۶:۱.

۴. مجموع اسیدهای چرب فرد (۱۵:۰) و همه اسیدهای چرب با یک طول زنجیره ۱۷ کربن و بیشتر.

۵. مجموع ترانس ۱۴:۱، ترانس-۸، ترانس-۹، ترانس-۱۰، ترانس-۱۱ و ترانس-۱۲.

در پژوهشی دیگر نشان داده شد که مکمل نمودن ترکیبات بافری در چربه گاوهای شیری تعذیب شده با کنسانتره بالا می‌تواند موجب کاهش غلظت اسید چرب ترانس-۱۰:۱ و کل اسیدهای چرب ترانس بهدلیل تعديل pH شکمبه و پروفایل اسیدهای چرب فرار شود [۱۹]. نتایج مشابهی توسط سایر پژوهش‌گران گزارش شده است [۲۱]. در واقع، مکمل نمودن ترکیبات بافری می‌تواند موجب تحریک فعالیت میکروبی و تغییر پروفایل اسیدهای چرب فرار در شکمبه شود. ظاهرًاً این شرایط انتقال در مسیرهای بیوهیدروژناسیون را از تشکیل بهطور عمده واسطه‌های ترانس-۱۱ تا تجمع بیشتر واسطه‌های ترانس-۱۰ (تحت عنوان انتقال از ترانس-۱۱ به ترانس-۱۰ شناخته می‌شود) تحریک می‌کند که ممکن است سبب ایجاد افت چربی شیر شود. بنابراین، با توجه به نتایج بدستآمده می‌توان از مکمل بافری pHmax و بی‌کربنات سدیم در راستای بهبود شرایط تخمیر در دستگاه گوارش و پیشگیری از افت چربی شیر بهویژه در چربه گاوهای شیری پرتوولید استفاده نمود.

براساس نتایج حاصل، ترکیبات بافری بی‌کربنات‌سدیم و pHmax می‌توانند تولید و ساخت چربی شیر را بهبود بخشدند و پاسخ‌های مربوط به ساخت چربی شیر حتی پس از حذف این ترکیبات از چربه در سطح بالا باقی می‌ماند. بنابراین با استفاده از بی‌کربنات سدیم و pHmax می‌توان سطح چربی شیر را در گاوهای شیری که با چربه‌های حاوی سطوح بالای نشاسته تعذیب می‌شوند، حفظ نمود. استفاده از مکمل بافری pHmax در چربه گاوهای شیری پرتوولید علاوه بر جلوگیری از افت چربی شیر هزینه‌های حاصل از استفاده از ترکیبات بافری رایج مانند بی‌کربنات سدیم را نیز کاهش می‌دهد.

۴. تشكر و قدردانی

این پژوهش با حمایت مالی شرکت پایا تعذیب بیهق در قالب طرح تحقیقاتی و کاربردی (با شماره قرارداد ۴۰۰۰-۰۳) انجام شد، که بدین وسیله تشكر و قدردانی می‌گردد.

۵. تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندها وجود ندارد.

۶. منابع مورد استفاده

- AOAC (2005) In: Official Methods of Analysis eighteenth ed. AOAC International, Gaithersburg, Maryland, USA.
- Bach A, Guasch I, Elcoso G, Duclos J and Khelil-Arfa H (2018) Modulation of rumen pH by sodium bicarbonate and a blend of different sources of magnesium oxide in lactating dairy cows submitted to a concentrate challenge. *Journal of Dairy Science*, 101: 9777-9788.
- Baumgard LH, Corl BA, Dwyer DA, Sæbø A and Bauman DE (2000) Identification of the conjugated linoleic acid isomer that inhibits milk fat synthesis. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, 278: 179-184.
- Cabrita ARJ, Vale JMP, Bessa RJB, Dewhurst RJ and Fonseca AJM (2009) Effects of dietary starch source and buffers on milk responses and rumen fatty acid biohydrogenation in dairy cows fed maize silage-based diets. *Animal Feed Science and Technology*, 152: 267-277.
- Dijkstra J, Ellis J, Kebrab E, Strathe A, Lopez S, France J and Bannink A (2012) Ruminal pH regulation and nutritional consequences of low pH. *Animal Feed Science and Technology*, 172(1-2): 22-33.
- Erdman RA, Hemken RW and Bull LS (1982) Dietary sodium bicarbonate and magnesium oxide for early postpartum lactating dairy cows: Effects of production, acid-based metabolism, and digestion. *Journal of Dairy Science*, 65: 712-731.

7. Fuentes MC, Calsamiglia S, Cardozo P and Vlaeminck B (2009) Effect of pH and level of concentrate in the diet on the production of biohydrogenation intermediates in a dual-flow continuous culture. *Journal of Dairy Science*, 92: 4456-4466.
8. Hall MB, Hoover WH, Jennings JP and Miller-Webster TK (1999) A method for partitioning neutral detergent-soluble carbohydrates. *Journal of the Science of Food and Agriculture*, 79: 2079-20.
9. Harvatine KJ, Perfield IW and Bauman DE (2009) Expression of enzymes and key regulators of lipid synthesis is upregulated in adipose tissue during CLA-induced milk fat depression in dairy cows. *Journal of Nutrition*, 139: 849-854.
10. Jenkins TC, Wallace RJ, Moate PJ and Mosley EE (2008) BOARD-INVITED REVIEW: Recent advances in biohydrogenation of unsaturated fatty acids within the rumen microbial ecosystem. *Journal of Animal Science*, 86: 397-412.
11. Le Ruyet P and Tucker WB (1992) Ruminal buffers: Temporal effects on buffering capacity and pH of ruminal fluid from cows fed a high concentrate diet. *Journal of Dairy Science*, 75: 1069-1077.
12. Lock AL, Tyburczy C, Dwyer DA, Harvatine KJ, Destaillats F, Mouloungui Z, Candy L and Bauman DE (2007) Trans-10 octadecenoic acid does not reduce milk fat synthesis in dairy cows. *Journal of Nutrition*, 137(1): 71-76.
13. Morales M and Dehority B (2014) Magnesium requirement of some of the principal rumen cellulolytic bacteria. *Animal*, 8: 1427-1432.
14. National Research Council (2001) Nutrient Requirements of Dairy Cattle, 7th revised ed., National Academic Press, Washington, DC.
15. Neville EW, Fahey AG, Gath VP, Molloy BP and Taylor SJ (2019) The effect of calcareous marine algae, with or without marine magnesium oxide, and sodium bicarbonate on rumen pH and milk production in mid-lactation dairy cows. *Journal of Dairy Science*, 102: 8027-8039.
16. Ramirez Ramirez HA, Lopez EC, Harvatine KJ and Kononoff PJ (2015) Fat and starch as additive risk factors for milk fat depression in dairy diets containing corn dried distillers grains with solubles. *Journal of Dairy Science*, 98: 1903-1914.
17. Razzaghi A, Malekhhahi M, Valizadeh R, Parand E and Bayat AR (2021) Modulation of ruminal pH, milk fat secretion, and biohydrogenation intermediates by alkalinizing agents in dairy cows fed starch-rich diets. *Livestock Science*, 248: 104485-104493.
18. Razzaghi A, Vakili AR, Khorrami B, Ghaffari MH and Rico DE (2022) Effect of dietary supplementation or cessation of magnesium-based alkalinizers on milk fat output in dairy cows under milk fat depression conditions. *Journal of Dairy Science*, 105: 2275-2287.
19. Razzaghi A, Valizadeh R, Ghaffari, MH and Brito AF (2020) Liquid molasses interacts with buffers to affect ruminal fermentation, milk fatty acid profile, and milk fat synthesis in dairy cows fed high-concentrate diets. *Journal of Dairy Science*, 103: 4327-4339.
20. Rauch R, Robinson P and Erasmus L (2012) Effects of sodium bicarbonate and calcium magnesium carbonate supplementation on performance of high producing dairy cows. *Animal Feed Science and Technology*, 177: 180-193.
21. Rico DE and Harvatine KJ (2013) Induction of and recovery from milk fat depression occurs progressively in dairy cows switched between diets that differ in fiber and oil concentration. *Journal of Dairy Science*, 96: 6621-6630.
22. Shingfield KJ and Griinari JM (2007) Role of biohydrogenation intermediates in milk fat depression. *European Journal of Lipid Science and Technology*, 109: 799-816.
23. Thomas JW and Emery RS (1969) Additive nature of sodium bicarbonate and magnesium oxide on milk fat concentrations of milking cows fed restricted roughage rations. *Journal of Dairy Science*, 52: 1762-1769.
24. Van Soest PJ, Robertson JB and Lewis BA (1991) Methods for dietary fiber, neutral detergent fiber and non-starch polysaccharide in relation to animal nutrition. *Journal of Dairy Science*, 74: 3583-3597.